

28.

Wartość uprawianego sportu

I. PROSPEKT WARTOŚCI

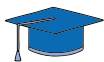
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój fizyczno-społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność współzawodnictwa

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Formowanie postawy akceptacji samego siebie w aspekcie fizycznym

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Jaki jest polski kibic?
- Jaki jest sens uprawiania ekstremalnych sportów?
- Ideał wychowania człowieka u starożytnych Greków, a dzisiejszy sposób wychowywania.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Sport nie jest celem samym w sobie¹.
- Sport i sfera duchowa człowieka są ze sobą wzajemnie powiązane².
- Sport uczy szacunku dla własnego ciała.

Zasady

- Dbam, aby sport nie był podporządkowany komercjalizacji.
- Wiem, że poprzez każdy czyn staję się bardziej sobą, odkrywam własne możliwości i ograniczenia.
- Jestem odpowiedzialny za swoje zdrowie, systematycznie rozwijam własną sprawność fizyczną.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Sport jest spotkaniem i dialogiem pomiędzy osobami.
- Sport jest szkołą pokojowego współistnienia, promuje solidarność pomiędzy ludźmi³.
- Sport jest sposobem komunikowania się różnych kultur i narodów.

¹ „Sport nie jest zwykłym ćwiczeniem mięśni, lecz szkołą wartości moralnych i wychowania do odwagi, do wytrwałości i do przezwyciężenia lenistwa i niedbalstwa. Jest oprócz tego przeciwwzględkiem na miękkość zasad, zniechęcenie i upadek ducha w porażce. Nie ma wątpliwości, że te wartości są w najwyższym stopniu przydatne do formacji osobowości traktującej sport nie jako cel samoistny, lecz jako środek pełnego i harmonijnego rozwoju fizycznego, moralnego i społecznego”. Jan Paweł II, *Przemówienie do grupy olimpijczyków*, Watykan, 24.11.1984, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, VII, 2, 1984, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 637.

² „Wicie dobrze, że sport, we wszystkich swoich przejawach, to nie tylko impreza sportowa, lecz bardziej jeszcze napięcie moralne. Wymaga idealnego ładunku duchowego. Sport jest połączony z ryzykiem degradacji człowieka, jeżeli nie jest wspierany i podtrzymywany przez ludzkie cnoty uczciwości, wspaniałomyślności i poszanowania praw gry, a także osoby zawodnika. Te cnoty ściśle harmonizują z duchem chrześcijańskim, ponieważ wymagają zdolności panowania nad sobą, wyrzeczenia, ofiary, pokory, a zatem postawy wdzięczności wobec Boga, który jest dawcą wszelkiego dobra, a więc także potrzebnych zalet fizycznych i umysłowych”. Tamże.

³ „Dlatego Kościół nie przestaje polecać docenienia tego cudownego narzędzia za pomocą stosownego wychowania fizycznego, które pozwalając z jednej strony uniknąć wypaczeń kultu ciała, z drugiej strony ćwiczy i ciało, i ducha w wysiłku, odwadze, równowadze, ofiarności, szlachetności, braterstwie, uprzejmości, i jednym słowem, w fair play. Sport uprawiany w ten sposób dopomoże wam nade wszystko do tego, abyście stali się obywatelami kochającymi porządek społeczny i pokój; nauczy was widzieć w zawodach sportowych już nie walki między rywalami, nie czynniki podziału, lecz pokojowe pokazy igrzyskowe, w których nigdy nie należy

Zasady

- Całą rodziną uprawiamy sport, rozwijamy uczciwe współzawodnictwo.
- Przysiadamy sobie z pomocą w osiąganiu dobrych wyników sportowych⁴.
- Poprzez sport przełamujemy wszelkie bariery językowe, psychologiczne, kulturowe i społeczne.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Prawdziwy sport promuje ludzką godność⁵.
- Sport jest częścią kultury, współtworzy społeczeństwo.
- Sport przyczynia się do rozwoju cywilizacji miłości.

Zasady

- Na przykładach ukazuję, że w sporcie docenia się wartość każdego człowieka.
- Przedstawiam osiągnięcia polskich sportowców i porównuję je ze sportowcami innych narodów.
- Tłumaczę, że sport może przyczynić się do promowania najbardziej potrzebnych krajów.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Proponuję uczniom wspólne prześledzenie filmowej relacji z zawodów w wybranej dyscyplinie sportowej. Po projekcji zapraszam do skomentowania obejrzanego materiału, do zastanowienia się, m.in.: w jaki sposób sportowcy

zapominać, nawet w potrzebnym dla osiągnięcia zwycięstwa wysiłku, o poczuciu szacunku wobec współzawodnika”. Jan Paweł II, *Przemówienie do uczestników Igrzysk Młodzieży*, Rzym, 11.11.1981, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, dz. cyt., s. 165.

⁴ „Z tego Placu rozpoczynacie drogę, która prowadzi was przez ulice Rzymu, w sportowym współzawodnictwie, w którym chodzi o przybycie na metę we właściwym czasie i przy wzajemnej pomocy”. Jan Paweł II, *Do uczestników III Maratonu Ekologicznego*, Watykan, 1.11.1981, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, dz. cyt., s. 226.

⁵ „Umiejcie dlatego odznaczać się prawością i uczciwością, opanowaniem swojego stanu fizycznego i swoich odruchów, szacunkiem dla osoby i doskonałością duchową. Chodzi o wartości, które zdobyte dzisiaj za pomocą sportu, będą wam służyć zawsze, również kiedy ciało nie będzie już odpowiadało wymaganiom gry, ale «mecz» życia będzie domagał się również waszego zaangażowania ludzkiego”. Jan Paweł II, *Pozdrowienie dla kierowników i sportowców z Cagliari*, Watykan, 28.03.1981, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, dz. cyt., s. 387.

odnosili się do siebie, jaki jest najlepszy wynik w danej dziedzinie, jakie narodowości brały udział w zawodach, czy sportowiec może być dla mnie autorytetem moralnym i dlaczego?

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młody człowiek wie, że sport nie może utracić wymiaru ludzkiego⁶. Ze sportu czerpie radość życia, dobre samopoczucie, rozwija swoją kondycję fizyczną. Sport uczy prawdziwej rozrywki, motywuje do przekraczania siebie samego. Człowiek tak pojmujący sport nie żywi wrogości wobec rywali. Sport jest narzędziem do budowania braterskich więzi, wzbudzania szacunku dla innych sportowców i nawiązywania z nimi dialogu⁷. Angażowanie się w uprawianie danej dyscypliny sportowej wiąże się z kształtowaniem zdrowego współzawodnictwa i eliminowaniem sytuacji konfliktowych. W uprawianiu sportu człowiek uświadamia sobie, że sport rozwija go, kształtuje w nim wartości moralne, przez co pomaga budować relacje w społeczeństwie.

1.10. ZAGROŻENIA

Działalność sportowa może prowadzić do zagrożeń moralnych, a nawet utraty życia ludzkiego. Sport bywa rozumiany przez młodego człowieka tylko jako zacięta rywalizacja lub też dążenie do doskonałości fizycznej – staje się jedyną motywacją. Taka postawa może spowodować nieumiejętność współpracy w grupie, jak i nieumiejętność ponoszenia porażek. Młody człowiek nieprzyzwyczajony do wysiłku, systematycznych ćwiczeń, zacznie stosować środki dopingowe, aby osiągnąć dobry wynik sportowy. Przyjęcie w sporcie postawy biernego kibica może stać się przyczyną zaniechania czynnego uprawiania sportu.

⁶ „Jednym słowem ciało musi być podporządkowane duchowi, który daje światło, wytchnienie i siłę życiu i który sprawia, że jesteście dzielnymi sportowcami, dzielnymi obywatelami i dzielnymi chrześcijanami”. Jan Paweł II, *Pozdrowienie dla piłkarzy z Turynu*, Watykan, 13.02.1984, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, dz. cyt., s. 180.

⁷ „Czas wolny winien być przeznaczony w sposób właściwy na relaks duchowy oraz wzmacnianie zdrowia ducha i ciała tak przez zgodne z upodobaniami zajęcia i studia, podróże do innych krajów (turystyka), dzięki którym doskonałą się zdolności człowieka, a ludzie ubogacają się we wzajemnym poznaniu, jak również przez ćwiczenia i aktywność sportową, które pomagają w zachowaniu psychicznej równowagi i pojedynczym osobom, i wspólnotom, jak również przyczyniają się do wytwarzania się braterskich związków pomiędzy ludźmi należącymi do wszystkich środowisk, narodów i ras”. KDK 61.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Aktywność fizyczna jest nieodzownym elementem klasycznego wychowania. Jest to równie ważne, jak rozwój intelektualny i duchowy. Te trzy elementy powinny ze sobą prawidłowo współgrać. Uprawianie sportu pozwala zrozumieć ideę zdrowego współzawodnictwa oraz uczy szacunku do rywala. Dzięki niemu człowiek rozwija się także wewnętrznie. Przez sport człowiek akceptuje własne ciało, jego zdolności i ograniczenia. Przez to ma do niego większy szacunek, wie jak łatwo można nabawić się kontuzji, a jak ciężko dojść do pełnej sprawności. Ważne jednak, aby sport nie stał się celem samym w sobie, a rozwijał wymienione wyżej przymioty.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Tytułowy bohater lektury *Tomek w krainie kangurów* jest chłopcem, który posiada wiele zalet. Jest bardzo dobrym uczniem, odznacza się niezwykłą błyskotliwością i przebiegłością, a także przywiązaniem do ojczyzny. Wśród tych wszystkich cech, odnajdujemy jeszcze jedną w przytoczonym niżej fragmencie.

Moneta rzucona za burtę wpadła do morza. W tej chwili mały Arab skoczył z łodzi głową w dół, zniknął w głębinie na kilka sekund i wkrótce wynurzył się znów na powierzchnię, trzymając w zębach pieniążek.

– Ależ to wspaniały pływak! – zdumiał się Tomek. – Daj mi, tatusiu, kilka monet, muszę przyjrzeć się dokładnie, jak on to robi.

A. Szklarski, *Tomek w krainie kangurów*, wyd. Muza, Warszawa 2018, s. 56.

Na podstawie powyższego fragmentu lektury możemy zobaczyć, jak pewne umiejętności potrafią budzić zachwyt. Wysportowani młodzi Arabowie, którzy doskonale wypracowali umiejętność pływania i nurkowania, imponowali Tomkowi. Widzimy też, że tytułowy bohater nie wrzuca do wody pieniążków tylko po to, aby obserwować widowisko, ale także po to, aby podpatrzeć technikę, jaką posługują się chłopcy. Chce wynieść z tego wiedzę i nowe doświadczenie.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Jan Paweł II, *Homilia wygłoszona w czasie nabożeństwa czerwcowego*, Elbląg, 6.06.1999, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny*: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. *Przemówienia, homilie*, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 1035.

Każdy rodzaj sportu niesie za sobą bogaty skarb wartości, które zawsze trzeba sobie uświadamiać, aby móc je urzeczywistnić. Ćwiczenie uwagi, wychowywanie woli, wytrwałość, odpowiedzialność, znoszenie trudu i niewygód, duch wyrzeczenia i solidarności, wierność młodym, abyście żyli zgodnie z wymaganiami tych wartości, abyście w życiu byli zawsze ludźmi prawymi, uczciwymi i zrównoważonymi, ludźmi, którzy budzą zaufanie i nadzieję.

W Liście do Rzymian Apostoł Paweł szerzej jeszcze wypowie się na temat owego „kształtowania się mocy w słabości”, owego duchowego hartowania się człowieka wśród doświadczeń i ucisków, które jest szczególnym powołaniem uczestników cierpień Chrystusowych.

SD 23.

Serdecznie witam pielgrzymów angielskojęzycznych obecnych na tym spotkaniu na modlitwie „Anioł Pański”. Ze szczególną radością pozdrawiam uczestników turnieju piłki ręcznej „Interamnia World Cup”, który odbywa się w Teramo we Włoszech. Uczestnicy tego turnieju pochodzą z przeszło stu krajów, z których niektóre są w konflikcie. To pokojowe spotkanie zawodników jest jednakże przykładem, że sport może nas połączyć w duchu przyjaźni między narodami i kulturami. Sport to rzeczywiście znak, że pokój jest możliwy.

Benedykt XVI, *Wakacje – czas refleksji i modlitwy. Rozważanie przed modlitwą «Anioł Pański»*, 8.07.2007, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/modlitwy/ap_08072007.html [dostęp: 15.02.2021].

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Czyż nie wiecie, że ciało wasze jest przybytkiem Ducha Świętego, który w was jest, a którego macie od Boga, i że już nie należycie do samych siebie? Za wielką bowiem cenę zostaliście nabyci. Chwalcie więc Boga w waszym ciele.

1 Kor 6,19-20.

1 Kor 9,24-25.

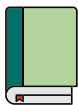

KKK 2427;
por. 990; 2291.

Czyż nie wiecie, że gdy zawodnicy biegną na stadionie, wszyscy wprawdzie biegną, lecz jeden tylko otrzymuje nagrodę? Przeto tak biegnijcie, abyście ją otrzymali. Każdy, który staje do zapasów, wszystkiego sobie odmawia; oni, aby zdobyć przemijającą nagrodę, my zaś nieprzemijającą.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Chociaż nauka moralna wzywa do poszanowania życia fizycznego, nie czyni z niego wartości absolutnej. Sprzeciwia się ona mentalności neopogańskiej, która zmierza do szerzenia kultu ciała, do poświęcenia mu wszystkiego, do bałwochwalczego stosunku do sprawności fizycznej sukcesu sportowego. Z powodu selektywnego wyboru, jakiego dokonuje między silnymi a słabymi, mentalność ta może prowadzić do wypaczenia stosunków międzyludzkich.

IV. LITERATURA

- Benedykt XVI, *Wakacje – czas refleksji i modlitwy. Rozważanie przed modlitwą «Anioł Pański»*, 8.07.2007, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/modlitwy/ap_08072007.html [dostęp: 15.02.2021].
- Boży doping*, red. T. Balon-Mrocza, Dom Wydawniczy Rafael, Kraków 2000.
- Dziubiński Z., *Przesłanie Ojca Świętego Jana Pawła II do świata sportu*, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2000.
- Dziwisz S., *Więcej sportu...*, Dom Wydawniczy Rafael, Kraków 2006.
- Górski K., *Piłka jest okrągła*, wyd. Expol, Łódź 2004.
- Huntsman J., *Zwycięzcy nie oszukują*, tłum. T. Rzychoń, wyd. Helion, Gliwice 2005.
- Jan Paweł II, *Do uczestników III Maratonu Ekologicznego*, Watykan, 1.11.1981, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, IV, 2, 1981, wyd. Pallottinum, Poznań 1989, s. 226.

- Jan Paweł II, *Homilia wygłoszona w czasie nabożeństwa czerwcowego*, Elbląg, 6.06.1999, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 1030-1035.
- Jan Paweł II, *List apostolski Salvifici doloris do biskupów, kapłanów, rodzin zakonnych i wiernych Kościoła katolickiego o chrześcijańskim sensie ludzkiego cierpienia*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 3, *Listy*, Wydawnictwo M, Kraków 2007, s. 221-245.
- Jan Paweł II, *Pozdrowienie dla kierowników i sportowców z Cagliari*, Watykan, 28.03.1981, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, IV, 1, 1981, wyd. Pallottinum, Poznań 1989, s. 387-388.
- Jan Paweł II, *Pozdrowienie dla piłkarzy z Turynu*, Watykan, 13.02.1984, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, VII, 1, 1984, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 180.
- Jan Paweł II, *Przemówienie do grupy olimpijczyków*, Watykan, 24.11.1984, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, VII, 2, 1984, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 637-638.
- Jan Paweł II, *Przemówienie do uczestników Igrzysk Młodzieży*, Rzym, 11.11.1981, w: tegoż, *Nauczanie papieskie*, IV, 2, 1981, wyd. Pallottinum, Poznań 1989, s. 165-166.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Matuszewska E., *Uciec jak najwyżej. Niedokończone życie Wandy Rutkiewicz*, wyd. Iskry, Warszawa 2004.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Szklarski A., *Tomek w krainie kangurów*, wyd. Muza, Warszawa 2018.
- Tuszyński B., *Za cenę życia. Sport Polski walczącej 1939-1945*, wyd. Studio Emka, Warszawa 2006.
- Wyrzykowski K., *Robert Korzeniowski. I o to chodzi*, wyd. Studio Emka, Warszawa 2005.